

Cum să te dezvolți odată cu copiii tăi

7 puncte de cotitură în viața unui părinte

SEAMUS CAREY

PPP

PSIHOLOGIE
PRACTICĂ
PENTRU
PĂRINȚI

TREI

Cuprins

<i>Mulțumiri</i>	9
<i>Introducere: Filosofie și poveste</i>	11
1 Puterea	29
2 Apărarea intereselor	47
3 Vinovăția	74
4 Comunitatea	94
5 Recunoștința	123
6 Iertarea	150
7 Credința	172
<i>Epilog: Întoarcerea spre interior</i>	196
<i>Bibliografie</i>	209

Capitolul 1

Puterea

Recent, am participat la funeraliile unuia dintre oamenii pe care-i apreciam enorm, Jim Healy. Era un prieten de familie și, timp de mulți ani, venea în vizită la noi acasă sâmbăta seara, împreună cu un grup de alți cinci-șase amici irlandezi. Stăteau de vorbă ceasuri întregi, în cea mai mare parte despre fotbalul irlandez și despre hurling. Jim vorbea de acasă limba irlandeză, iar vocea lui mândră și sonoră devenea încă și mai gravă, și mai puternică, atunci când își făcea apariția vreun conlocutor care știa și el irlandeza, cum se mai întâmpla din când în când. Jim o vorbea cel mai bine, așa spuneau toți. Câștigase mai multe concursuri de limba irlandeză, pe vremea când era un băietan în West Kerry.

La fel ca pe mulți alții din generația lui, sărăcia l-a mânat pe Jim să plece de acasă. S-a dus mai întâi în Anglia, apoi la New York, unde a muncit din greu pe șantiere de construcții. În cele din urmă a găsit o slujbă permanentă ca om de serviciu într-o fabrică de produse alimentare, în apropiere de orașul New York. Într-o seară, pe viscol, autobuzul cu care se ducea la serviciu a rămas în pană, la vreo zece kilometri distanță de stația unde urma să coboare. Jim s-a dat jos, împreună cu ceilalți pasageri, dar, în loc să facă și el cale întoarsă cu ei, și-a continuat drumul spre serviciu, pe jos. Când a ajuns, toți plecaseră deja acasă, iar clădirea mohorâtă părea încă și mai cenușie decât de obicei. Jim și-a început tura de muncă, trecând dintr-o încăpere într-alta, ștergând pe jos, curățând, organizând lucrurile lăsate vraisește și punându-le la locul lor. Tocmai când termina treaba într-unul din

birouri, a observat pe podea o geantă care n-ar fi avut ce căuta acolo. A deschis-o și a găsit o grămadă de bani. Paznicii care transportau încasările cu mașina blindată se grăbiseră să nu-i prindă pe drum vremea rea și uitaseră geanta acolo.

Jim a încuiat-o imediat în vestiarul lui, și-a terminat tura de curățenie și a plecat pe jos acasă, prin viscol și troiene. A doua zi, a venit la serviciu cu un ceas mai devreme și s-a dus întins cu geanta direct în biroul directorului fabricii. I-a spus unde și când o găsisse. Directorul i-a mulțumit. Jim a aflat ulterior că erau 50.000 de dolari în geantă și a făcut haz cu amicii lui, care l-au tachinat că nu luase banii — un lucru pe care el nu se simțise nicio clipă tentat să-l facă. Grație dârzeniei care-l determinase să nu lipsească de la muncă în ziua aceea și onestității care-l adusese a doua zi la serviciu mai devreme, cele necesare traiului i-au fost asigurate lui Jim și familiei lui, care a ajuns să aibă patru copii.

La înmormântarea lui, biserica era plină de lume. Pe toată durata slujbei a fost o tăcere profundă, aidoma liniștii din pântecul mamei, printre irlandezii prezenți, căroră tânărul preot li s-a alăturat în cântec, pentru rugăciunea de împărtășanie. Ritmicitatea graiului irlandez evoca un sentiment de intimitate și privilegiu, sufletul lui străvechi aducându-i cumva pe toți mai aproape de divinitate. Șoapte răzlețe pluteau când și când prin aer, aidoma fumului de tămâie, peste capetele enoriașilor care se rugau și cântau, ținându-i isonul preotului. Câteva dintre vocile acelea aparțineau unor femei între două vârste, dar majoritatea erau prietenii lui Jim Healy: Andy Purcell, Jim Brosnan, Mickey Donnelly, Tim Doheny și mulți alții, printre care și tatăl meu. Cei mai mulți dintre bărbații aceștia nu se putuseră nicidecum obișnui să poarte costum și cravată, iar pe capetele lor albe părul veșnic stătea vâlvoi. Erau oameni mândri, inteligenți și puternici, care prosperaseră în America, după ce munca grea, la sapă și târnăc, din copilărie, le construiseră mușchi de oțel, pe care îi păstraseră și la maturitate. Mușchii lor se îmblânziseră cu timpul, dar în ziua aceasta erau din nou puși la treabă, deși păreau să

funcționeze mai mult din amintire, zguduți până la lacrimi, dar forțându-se din mândrie să nu plângă pentru prietenul lor, cel la care veneau toți să afle vorbe și zicale irlandeze sau să îi ceară o mână de ajutor, când era de turnat beton și de cărat greutate cu roaba.

Cuvântarea a ținut-o Sean, fiul cel mai mare al lui Jim. El și-a început elogiul repetând ceea ce știau prea bine toți cei care-l cunoscuseră pe Jim: acesta fusese un om extrem de credincios. Sean a continuat acest gând, adăugând cu umor:

— Și eu i-am pus adesea la încercare credința. Apoi a continuat prin a mărturisi: Păi da, eram mare șmecher... — confesiune care a devenit un refren pe toată durata cuvântării, în timp ce Sean bâjbăia și dibuia după cuvinte, ca să spună în final ceea ce intenționase.

Sean e de vârsta mea. Am crescut împreună, deși nu întotdeauna am fost prieteni foarte apropiați. Am urmat aceeași școală și eram colegi în echipa irlandeză locală de fotbal irlandez. Sean era de înălțime medie, dar puternic, musculatura lui vârtoasă amplificându-i forța. Juca pe post de fundaș. Deși îi lipsea viteza de mișcare, forța îl făcea să fie foarte eficace. Reușea să-i împingă pe jucători acolo unde își dorea să-i aducă, iar când putea să capete avânt, înaintând cu mingea, o pasa întotdeauna la atacanți. Aveam o echipă bună. Am câștigat majoritatea meciurilor și, din doi în doi ani, ajunși la vârsta de zece, doisprezece și paisprezece ani, când eram cei mai vârstnici jucători din divizia noastră, am câștigat campionatul școlar. Traseul nostru victorios s-a sfârșit însă când am împlinit șaisprezece ani. N-am reușit să câștigăm campionatul juniorilor sub optsprezece ani.

Lucrurile au început să se schimbe în mica noastră comunitate când am devenit adolescenți, atingând un punct critic unde deva spre șaptesprezece ani, când balamalele vieții de familie au început să se desfacă. Motivul principal a fost alcoolul. Toți am început să bem de prea tineri. Unii dintre noi am reușit să ne întoarcem la timp din drum, evitând ravagiile alcoolismului,

prin sport, frica de părinți sau iubire. Unii au ajuns dureros de departe, până să facă totuși cale întoarsă. Iar alții nu s-au mai întors deloc.

Căderea în patima băuturii a lui Sean a devenit mai mult decât clară pentru mine într-o dimineață de duminică, primăvara devreme. Soarele părea să strălucească un pic prea tare și bătea un vânticel cu dinți, prea tăios ca să putem juca fotbal irlandez. Cei mai mulți dintre noi oricum ne pierduserăm deja entuziasmul pentru acest joc. Unii dintre coechipierii noștri deja se pregăteau să plece la colegii și universități din Ivy League, decizi să-și croiască niște cariere strălucite în medicină, drept și finanțe. Pe alții îi interesau în primul rând cum arată și ce fete ar putea atrage. Iar alții nu puteau, sau nici nu voiau, să vadă mai departe decât zilele de la sfârșit de săptămână, când se puteau face criță cu bere la sticlă și la butoi, în parc. Să te scoli devreme într-o dimineață rece de duminică, doar ca să faci un meci în Gaelic Park, unde terenul era mai mult praf și nisip decât iarbă, nu ne surâdea absolut deloc celor mai mulți dintre noi. Părea o variantă atât de puțin atrăgătoare, în ziua cu pricina, încât cu mare greutate reușiserăm, după multe strădanii, să adunăm destui jucători cât să facem o echipă.

Jim Healy și tatăl meu erau buni prieteni. Ori de câte ori era ceva treabă de făcut, se ajutau reciproc. Tatăl meu era un dulgher și un constructor foarte priceput. În timpul zilei avea lucrări prin sindicatul dulgherilor, iar în timpul liber, adică seara și în weekend, construia case. Întotdeauna când găsea câte-o asemenea ocazie, Jim Healy îl ajuta. Pofa lui neostoită de muncă era contagioasă! Indiferent dacă turnau beton, demolau case vechi sau zugrăveau, Jim se apuca de treabă cu entuziasmul unui puști care țopăie prin băltoace în drumul lui de la școală spre casă. Împingea câte o roabă plină cu beton proaspăt, pășind hotărât și fără să ezite, ca și cum dansa, în contrast evident cu greutatea încărcăturii pe care o manevra. Nu era nici lider, nici organizator pentru alții. Voia ca rolul lui să fie clar definit și rolul

care-i plăcea cel mai mult era să încarce într-o roabă betonul din socul unei autobetoniere, să ducă roaba prin noroiul clisos al șantierului de construcții și s-o răstoarne în cofraj, cu toată puterea vârtoasă a brațelor și picioarelor sale scurte și musculoase. Și, la sfârșitul unei zile de trudă, după ce curățase lună lopețile, cazmalele, mistriile și roabele, îi plăcea să mai zăbovească lângă ele câteva minute, rezemat în coada unei lopeți, arătând obosit, dar și plin de-o mulțumire radioasă, înainte să-și scoată cizmele de cauciuc și să plece acasă.

Duminica se trezea devreme dimineța, pentru liturghia de la ora șapte, și tot cartierul răsuna de vocea lui, reverberând din stradă prin ferestrele deschise, când Jim le dădea vecinilor binețe pe drumul lui spre și dinspre biserică. Rareori se oprea la noi acasă în diminețile de duminică, așa că era ceva neobișnuit să-i aud vocea în bucătărie, în timp ce-mi îndesam echipamentul de fotbal irlandez într-o geantă. În ziua aceea, tonul vocilor din bucătărie era mai scăzut decât de obicei, iar apoi l-am auzit pe tata apropiindu-se de camera mea. A băgat capul pe ușă și m-a întrebat:

— Vrei să mergi la Jim acasă și să-l convingi pe Sean să vină la meci?

Știam că n-am încotro, dar am făcut o slabă încercare să mă eschivez, spunând că meciul oricum nu conta prea mult. În parte, lipsa mea de chef era pentru că Sean și cu mine ne înstrăinaserăm mult în ultimii doi ani.

Ultimele câteva dați când fusesem cu el, îl privisem uluit cum se apropie de băncile din parc de lângă terenurile de tenis din Indian Field, puțin după asfințitul soarelui, în câte-o seară de vineri sau sâmbătă, cu jacheta lui albastru-deschis, de la echipamentul de fotbal irlandez, care avea brodate pe spate, cu litere mari și galbene, inițialele echipei. Cu brațul stâng ridicat și arcuit, sprijinea pe umăr o ladă întregă cu sticle de bere Budweiser. În nopțile mai friguroase, aprindeam focul într-un tomberon de gunoi din metal, ca să ne mai încălzim, în timp ce aerul păstra berea rece. După ce vremea se mai îmblânzea, puneam sticlele

între straturi de gheață zdrobită, în tomberoane șterpelite din fața caselor, pe drumul dinspre distribuitorul de bere și până în parc. Dar lada lui de bere nu o împărțea cu nimeni. Sean căpătase o rezistență incredibilă la consumul de alcool, pe care nici noi, cei care îi eram martori, nu reușeam s-o pricepem. În majoritatea serilor, nu pleca din parc până ce nu golea absolut toate cele douăzeci și patru de sticle din ladă. Nu știam dacă în duminica aceea, despre care vă povestesc eu acum, era mahmur după o asemenea noapte, dar eram convins că trebuie să aibă legătură cu refuzul lui de-a se ridica din pat — și mai știam și că nu voi fi deloc bine-venit în dormitorul lui.

Am parcurs în tăcere cele câteva sute de metri până la el acasă, alături de tata și de Jim Healy. Pe de o parte, mă simțeam mai matur, ca un om mare, pentru că fusesem rugat să fac ceva pentru ei. Pe de alta, mă simțeam de parcă urma să pătrund pe un teritoriu inamic, ca un trădător care s-a dat cu tabăra cealaltă.

— E acolo, înăuntru, a spus Jim, arătând cu degetul spre ușa camerei lui Sean.

Era aproape zece și jumătate dimineața, dar cămăruța lui Sean era cufundată în întuneric, cu storurile trase până jos la singura fereastră din încăpere. Am intrat și am închis ușa după mine. Lipsa izului stăcut de alcool care vine după o noapte întreagă de beție m-a surprins și mi-a dat o fărâmbă de speranță. Poate că nu era mahmur, poate că nu-l chinuiau migrena și scârba de sine cu care alcoolul îi pedepsește pe cei care abuzează de el. Poate că nu are nevoie decât de-un pic de încurajare de la un coechipier, ca să i se trezească interesul pentru meci. Dar toate aceste gânduri mi-au fost brusc întrerupte când el s-a întors cu fața spre mine și m-a întrebat:

— Ce cauți aici?

— Tatăl tău m-a rugat să vorbesc cu tine și să văd dacă vrei să te scoli și să vii la meci. Știu că meciul nu înseamnă mare lucru. Nici eu nu prea am chef de joc. Dar e frumos afară și ți-ar prinde bine să alergi nițel, am spus eu.